

Hodnocení bakalářské práce

Posudek vedoucího

Jméno autora: Barbora Pataki

Název práce: Zkušenost perzekuce Židů jako obhajoba práv menšin

Téma práce: v širším kontextu vysoce aktuální a přínosné.

Téma bylo v literatuře: v konkrétním ohledu specifického výzkumu doposud nezpracováno.

Zaměření práce: kompilace + výzkum

Práce je zaměřena: teoreticky i prakticky

Jazyková a stylistická úroveň práce: vyhovující

Rozsah práce: přiměřený (77s.)

Použitá literatura: aktuální, dostatečná šíře

Počet uváděných zdrojových titulů: 58

Formální stránka práce: odpovídající

Cíl práce: splněn

Úroveň závěrečné práce: přesvědčivě odpovídá stanoveným kritériím a požadavkům

Konkrétní náměty, připomínky nebo otázky vyžadující doplnění u obhajoby:

Bakalářská práce Barbory Pataki se potýká s vysoce aktuální tematikou nakládání s tzv. historickou pamětí na holocaust v rodinách, kde se předává v rámci příbuzenství svědectví sdělované přímým účastníkem. Její záměr vychází z předpokladu, že zásadní roli v konstruování obrazu sehrává způsob a kontext vyprávění. Přestože je od počátku práce zřejmé, že atmosféru vzpomínek na holocaust vnímá, jako burcující, drásavou, morálně apelativní a zarážející, snaží se nepodlehnout subjektivním emocím a porozumět procesům, které se za předáváním tohoto odkazu skrývají. Vzhledem k symbolickému a z hlediska budoucích politických rozhodnutí precedentnímu významu a dopadu tohoto segmentu historické paměti o věci neuvažuje jako o okrajovém patologickém jevu, na kterém se podílelo několik jedinců s určitým profilem osobnosti a motivacemi, nýbrž jako na projekční pole hlubších kulturních příčin a mechanismů, které stály v pozadí a týkají se prakticky každého z nás. Autorka danou problematiku dokázala teoreticky zpracovat a postupovat na základě konceptuálního metodologického přístupu za pomoci mimetické teorie kultury René Girarda. Autorka také prokázala základní přehled v oblasti relevantní literatury. Uvedenou literaturu systematicky načetla, každý titul následně diskutovala s vedoucím práce.

Hlavním cílem práce bylo podat kulturně strukturální vhled do procesu předávání a kontextualizování vyprávění. K analýze využila dialogické polostrukturované rozhovory, dále teorii mimetického vzorování a kreativně ji propojila s mechanismy mimetismu v kultuře, především s mechanismem vyhledávání, identifikování a perzekuování obětního beránka.

Vlastní práce je rozčleněna do čtyř oddílů. První nastiňuje metodologii postupu. Druhá část se snaží o základní historický vhled do posledních desetiletí soužití české majority a židovské menšiny. Ve třetí části usiluje o praktický výzkum na základě rozhovorů s vybranými

respondentkami a také o interpretaci zjištění optikou kulturního mechanismu obětního beránka a načrtnutí základní osy procesu dehumanizování. A v poslední části dává celková zjištění týkající se vzpomínek a životních osudů respondentek do transkulturního kontextu s důrazem na etiku zodpovědnosti.

V kontextu posledních dvou částí si autorka klade otázku po potřebě vystupování z vlastních kulturních souřadnic v souvislosti s potřebou po pevném opěrném bodu takového vycházení. Jedná se o velmi naléhavé dilema. Překračování vlastních hranic je člověku vlastní, avšak tím ještě není řečeno, že jakýkoliv směr překračování odpovídá „lidskému určení“, jakkoliv je na deklaratorní rovině tento pojem problematický. Dobře míněné úmysly totiž nestačí, nejsou-li provázeny konkrétními volbami a činy. Základní a určující osnovou konceptualizace jakéhokoliv etického vyprávění, je obraz člověka, který stojí v jejich pozadí. Právě z něho vyplývá následná hierarchizace hodnot, akcentů a strategií. Tento obraz je odvozen od vzorové osobnosti, která přitahuje jakýmsi morálním magnetismem spouštějícím mimetickou touhu být jím ovlivněn.

Nejdůležitější částí práce byla transkulturní reflexe vycházející z naléhavé potřeby po uchopení důstojnosti lidského jedince a adekvátní odpovědi na ní. Zde autorka odhaluje možnost překonání tendence k distančnímu předávání paměti, coby pohodlného etického kýče, laciného dojmání v pohovce nebo příliš snadného ztotožňování se s kladnými hrdiny příběhů. Jedním z hlavních přínosů práce je zjištění, že mechanismy dehumanizace jsou spíše nevědomé a nezáměrné, což ale neznamená neškodné. Zcela originálně a aplikovaně poukazuje na tomto konkrétním pozadí na tematiku etnocentrismu a potřebou po hledání adekvátního nástroje pro překračování vymezujícího dělení na my a oni coby nástroje uchopování vlastní identity v kultuře.

V závěru práce pak autorka strukturovaně zhodnocuje naplnění stanovených cílů a výzkumných otázek. Dochází k závěru, že dialog mezi odlišnými lidskými jedinci nemůže mít technickou nebo mechanickou povahu, nýbrž musí vycházet z organického a existenciálního zakotvení v transkulturním horizontu bytí.

Práci Barbory Pataki považuji i přes určitou tendenci ke schematičnosti za originální a v kontextu a vynikající. Práce důsledně sleduje konceptuálně metodologický plán a usiluje o analýzu vnitřních mechanismů kultury z transkulturní perspektivy. Nesmím také opominout ocenit čtenářskou píli, četnost a intenzitu konzultací vysoce překračující průměrnou zkušenost s ostatními studenty.

Výsledné hodnocení: Předložená bakalářská práce splňuje podmínky a nároky kladené na odbornou práci.

K obhajobě si připravte odpovědi na otázky:

- 1) Jakým způsobem vysvětlíte skutečnost, že morální vzory Vašich respondentek představují výrazný transkulturní kapitál a v čem tento kapitál spočívá?

Datum: 9. 7. 2021

ThLic František Burda Th.D.

Podpis